

ASMENS DUOMENŲ TVARKYMO LIETUVOS NACIONALINĖJE MARTYNO MAŽVYDO BIBLIOTEKOJE TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Asmens duomenų tvarkymo Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje taisyklės (toliau – Taisyklės) reglamentuoja asmens duomenų tvarkymą Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje (toliau – Nacionalinė biblioteka), užtikrinant Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo ir kitų teisės aktų, nustatančių asmens duomenų tvarkymą, laikymąsi ir įgyvendinimą.

2. Taisyklių paskirtis – numatyti pagrindines asmens duomenų tvarkymo, duomenų subjekto teisių įgyvendinimo bei duomenų saugos technines ir organizacines priemones.

3. Taisyklių privalo laikytis visi Nacionalinėje bibliotekoje dirbantys asmenys (toliau – Nacionalinės bibliotekos darbuotojai), kurie tvarko asmens duomenis Nacionalinėje bibliotekoje arba eidami savo pareigas juos sužino.

4. Vartojamos sąvokos:

4.1. **duomenų valdytojas** – Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka.

4.2. **duomenų naudotojas** – duomenų valdytojo padaliniai, kurie turi teisę naudoti asmens duomenis numatytioms funkcijoms atlikti ir yra įvardinti šiose Taisyklėse. Jei toliau tekste duomenų naudotojams keliami konkretūs reikalavimai dėl asmens duomenų saugos veiksmų, tai duomenų naudotojas suprantamas kaip konkretus padalinio darbuotojas, kuriam suteikta teisė naudoti asmens duomenis savo darbo funkcijoms vykdyti.

4.3. **duomenų tvarkymas** – bet kuris su asmens duomenimis atliekamas veiksmas: rinkimas, užrašymas, kaupimas, saugojimas, klasifikavimas, grupavimas, jungimas, keitimas (papildymas ar taisymas), teikimas, paskelbimas, naudojimas, loginės ir (arba) aritmetinės operacijos, paieška, skleidimas, naikinimas ar kitoks veiksmas arba veiksmų rinkinys.

4.4. **duomenų tvarkymas automatinio būdu** – duomenų tvarkymo veiksmai, visiškai ar iš dalies atliekami automatinėmis priemonėmis.

4.5. **duomenų subjektas** – Nacionalinės bibliotekos darbuotojas, skaitytojas arba leidėjas, kurio asmens duomenis tvarko duomenų valdytojas;

4.6. **vaizdo stebėjimas** – vaizdo duomenų, susijusių su fiziniu asmeniu (toliau – vaizdo duomenys), tvarkymas naudojant automatines vaizdo stebėjimo priemones (vaizdo kameras ar pan.), nepaisant to, ar šie duomenys yra išsaugomi laikmenoje.

5. Šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos yra apibrėžtos Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatyme ir kituose teisės aktuose.

6. Taisyklės parengtos vadovaujantis:

6.1 Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu;

6.2 Bendraisiais reikalavimais organizacinėms ir techninėms duomenų saugumo priemonėms, patvirtintais Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2008 m. lapkričio 12 d. įsakymu Nr.1T-71 (Žin., 2008, Nr. 135-5298);

6.3 Nacionalinės bibliotekos nuostatais, LIBIS nuostatais, LIBIS duomenų saugos nuostatais, Virtualios kultūros paveldo informacinės sistemos duomenų saugos nuostatais, Nacionalinės bibliotekos vartotojų aptarnavimo taisyklėmis, vidaus darbo tvarkos taisyklėmis ir kitais Nacionalinės bibliotekos galiojančiais teisės aktais;

6.4 Kitais teisės aktais, reglamentuojančiais asmens duomenų apsaugą bei teisę rinkti asmens duomenis.

7. Asmens duomenys tvarkomi ir teikiami atitinkamoms institucijoms vadovaujantis Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu, Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymu, Lietuvos Respublikos gyventojų pajamų mokesčio įstatymu, Lietuvos Respublikos valstybinių socialinio draudimo pensijų įstatymu, Lietuvos Respublikos darbo kodeksu bei kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais.

II. PAGRINDINIAI ASMENS DUOMENŲ TVARKYMO PRINCIPAI IR TIKSLAI

8. Nacionalinės bibliotekos darbuotojai, vykdydami savo funkcijas ir tvarkydami asmens duomenis, privalo laikytis šių asmens duomenų tvarkymo principų:

8.1. asmens duomenys renkami apibrėžtais ir teisėtais tikslais bei tvarkomi su šiais tikslais suderintais būdais;

8.2. renkant ir tvarkant asmens duomenis laikomasi tikslingumo ir proporcingumo principų, nereikalaujama iš duomenų subjektų pateikti tų duomenų, kurie nėra reikalingi, pertekliniai duomenys nekaupiami ir netvarkomi;

8.3. asmens duomenys tvarkomi tiksliai, sąžiningai ir teisėtai;

8.4. asmens duomenys turi būti tikslūs ir, jei reikia dėl asmens duomenų tvarkymo, nuolat atnaujinami. Netikslūs ar neišsamūs duomenys yra ištaisomi, papildomi, sunaikinami arba jų tvarkymas sustabdomas;

8.5. asmens duomenys saugomi tokia forma, kad duomenų subjektų tapatybę būtų galima nustatyti ne ilgiau negu to reikia tiems tikslams, dėl kurių šie duomenys buvo surinkti ir tvarkomi.

9. Asmens duomenys Nacionalinėje bibliotekoje renkami tik teisės aktų nustatyta tvarka, juos gaunant tiesiogiai iš duomenų subjekto, oficialiai užklausiant reikalingą informaciją tvarkančių ir turinčių teisę ją teikti subjektų ar sutarčių pagrindu.

10. Asmens duomenys saugomi ne ilgiau nei to reikalauja duomenų tvarkymo tikslai. Kai asmens duomenys nebereikalingi jų tvarkymo tikslais, jie yra sunaikinami, išskyrus tuos, kurie įstatymų nustatytais atvejais turi būti perduoti Nacionalinės bibliotekos archyvui.

11. Nacionalinė biblioteka užtikrina, kad visa reikalinga informacija duomenų subjektui būtų pateikiama aiškiai ir suprantamai.

12. Teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka Nacionalinė biblioteka gali teikti jos tvarkomus asmens duomenis tretiesiems asmenims.

13. Asmens duomenų apsauga nuo atsitiktinio ar neteisėto sunaikinimo, pakeitimo, atskleidimo, taip pat nuo bet kokio kito neteisėto tvarkymo užtikrinama įgyvendinant tinkamas organizacines ir technines priemones.

14. Asmens duomenų tvarkymo principų laikymąsi užtikrina Nacionalinės bibliotekos generalinis direktorius, imdamasis atitinkamų organizacinių priemonių (įsakymai, nurodymai, rekomendacijos).

15. Asmens duomenų tvarkymo tikslai yra:

15.1. tarptautinė standartinė leidinių numeracija;

15.2. Lietuvos leidėjų duomenų bazės, kurioje renkami, tikslinami ir papildomi faktografiniai duomenys apie leidėjus bei jų produkciją, tvarkymas;

15.3. mokslinis tyrimas;

15.4. fondų komplektavimas;

15.5. skaitytojų aptarnavimas ir informacinio aprūpinimo organizavimas;

15.6. skaitytojų apskaita;

15.7. asmens tapatybės nustatymas;

15.8. LIBIS bendro skaitytojo pažymėjimo funkcionavimas bendros skaitytojų registravimo duomenų bazės pagrindu;

15.9. vidaus administravimas.

16. Duomenų tvarkymo tikslams, numatytiems Taisyklių 15.1, 15.2 punktuose, pasiekti yra tvarkomi šie asmens duomenys:

16.1. asmens kodas;

- 16.2. pavardė;
 - 16.3. vardas;
 - 16.4. pareigos;
 - 16.5. gyvenamoji vieta (adresas);
 - 16.6. telefono numeris;
 - 16.7. namų telefono numeris;
 - 16.8. telefakso numeris;
 - 16.9. elektroninio pašto adresas.
17. Duomenų tvarkymo tikslams, numatytiems Taisyklių 15.3 - 15.8 punktuose, pasiekti yra tvarkomi šie asmens duomenys:
- 17.1. asmens kodas;
 - 17.2. pavardė;
 - 17.3. vardas;
 - 17.4. pareigos;
 - 17.5. gyvenamoji vieta (adresas);
 - 17.6. gimimo data;
 - 17.7. telefono numeris;
 - 17.8. namų telefono numeris;
 - 17.9. asmens tapatybės dokumento duomenys;
 - 17.10. išsimokslinimas;
 - 17.11. profesija;
 - 17.12. mokslo laipsnis ir vardas;
 - 17.13. mokymosi vieta;
 - 17.14. mokymosi pakopa;
 - 17.15. elektroninio pašto adresas;
 - 17.16. pastabos apie Nacionalinės bibliotekos vartotojų aptarnavimo taisyklių pažeidimus;
 - 17.17. nuotrauka, tik LIBIS duomenų bazėje;
 - 17.18. darbovietė.
18. Duomenų tvarkymo tikslui, numatytam Taisyklių 15.9. punkte, pasiekti yra tvarkomi šie asmens duomenys:
- 18.1. vardas;
 - 18.2. pavardė;
 - 18.3. pilietybė;
 - 18.4. namų adresas;
 - 18.5. šeimyninė padėtis;
 - 18.6. išsimokslinimas;
 - 18.7. gimimo data;
 - 18.8. gimimo vieta;
 - 18.9. asmens kodas;
 - 18.10. asmens tapatybės dokumento duomenys;
 - 18.11. valstybinio socialinio draudimo pažymėjimo duomenys;
 - 18.12. mokslo laipsnis ir vardas;
 - 18.13. elektroninio pašto adresas;
 - 18.14. mokymo įstaiga;
 - 18.15. specialybė;
 - 18.16. kvalifikacija;
 - 18.17. pareigos;
 - 18.18. mobiliojo telefono numeris;
 - 18.19. telefono numeris;
 - 18.20. vaikų skaičius.

III. ASMENS DUOMENŲ TVARKYMAS AUTOMATINIU BŪDU

19. Asmens duomenys automatinio būdu tvarkomi 15.2 –15.9 punktuose numatytais tikslais.

20. Asmens duomenis automatinio būdu tvarko šie duomenų naudotojai:

- 20.1. Skaitytojų aptarnavimo skyrius;
- 20.2. Muzikos skyrius;
- 20.3. Bibliografijos ir knygotyros centras;
- 20.4. Ryšių su visuomene skyrius;
- 20.5. Komplektavimo skyrius;
- 20.6. Informacijos centras;
- 20.7. Lituanikos skyrius;
- 20.8. Vaikų literatūros centras;
- 20.9. Meno skyrius;
- 20.10. Buhalterijos skyrius;
- 20.11. Teisės ir personalo skyrius;
- 20.12. Bibliotekininkystės centras;
- 20.13. Retų knygų ir rankraščių skyrius;
- 20.14. Spaudinių saugojimo skyrius;
- 20.15. Katalogavimo skyrius;
- 20.16. ir kitų padalinių vadovai bei jų pavaduotojai.

21. Nacionalinėje bibliotekoje automatinio būdu asmens duomenys tvarkomi pagal LIBIS duomenų saugą reglamentuojančius teisės aktus.

22. Darbuotojai, tvarkantys asmens duomenis, pateiktus LIBIS duomenų bazėje, pasirašytinai papildomai susipažįsta su LIBIS duomenų saugos nuostatais bei kitais LIBIS duomenų saugą reglamentuojančiais teisės aktais.

23. Nacionalinės bibliotekos darbuotojai, kurių kompiuteriuose saugomi asmens duomenys arba iš kurių kompiuterių galima patekti į vietinio tinklo sritis, kuriose yra saugomi asmens duomenys, privalo naudoti slaptažodžius. Slaptažodžiai turi būti keičiami periodiškai ne rečiau kaip vieną kartą per 6 mėnesius, taip pat susidarius tam tikroms aplinkybėms (pasikeitus darbuotojui, iškilus įsilaužimo grėsmei, kilus įtarimui, kad slaptažodis tapo žinomas tretiesiems asmenims ir pan.). Šiuose kompiuteriuose rekomenduojama naudoti ekrano užsklandą su slaptažodžiu.

24. Darbuotojų kompiuteriuose esančios kompiuterinės bylos, kuriose kaupiami asmens duomenys, neturi būti prieinamos kitų kompiuterių naudotojams.

25. Kompiuteriuose turi būti naudojama nuolat atnaujinama antivirusinė programinė įranga.

26. Nacionalinės bibliotekos interneto svetainė turi būti sukurta taip, kad maksimaliai apribotų galimybes viešai veikiančioms interneto paieškos sistemoms bei paieškos variklių robotams kopijuoti Nacionalinės bibliotekos svetainėje esančius asmens duomenis, taip pat neleistų šioms sistemoms ir robotams surasti anksčiau skelbtų, bet iš Nacionalinės bibliotekos interneto svetainės jau pašalintų asmens duomenų kopijų.

IV. ASMENS DUOMENŲ TVARKYMAS NEAUTOMATINIU BŪDU

27. Asmens duomenys neautomatinio būdu tvarkomi 15.1, 15.5, 15.7, 15.9 punktuose numatytais tikslais.

28. Asmens duomenis neautomatinio būdu tvarko šie duomenų naudotojai:

- 28.1. Teisės ir personalo skyrius;
- 28.2. Buhalterijos skyrius;
- 28.3. Bibliografijos ir knygotyros centras;
- 28.4. Skaitytojų aptarnavimo skyrius;
- 28.5. Leidybos skyrius;

- 28.6. Ryšių su visuomene skyrius;
- 28.7. Administracija;
- 28.8. Vaikų literatūros centras.
- 28.8. ir kitų padalinių vadovai bei jų pavaduotojai.
29. Asmens duomenys yra nuolat saugomi padalinių bylose, asmens bylose, asmens kortelėse.
30. Duomenų subjektų dokumentai bei jų kopijos, finansavimo, buhalterinės apskaitos ir atskaitomybės, archyvinės ar kitos bylos, kuriose yra asmens duomenų, saugomos rakinamose metalinėse spintose arba seifuose. Dokumentai, kuriuose yra asmens duomenų, neturi būti laikomi visiems prieinamoje, matomoje vietoje.
31. Archyviniam saugojimui perduotos Nacionalinės bibliotekos darbuotojų asmens bylos, buhalterinės bylos saugomos Nacionalinės bibliotekos archyve, rakinamoje dokumentų saugykloje. Šie duomenys tretiesiems asmenims susipažinti teikiami tik tais atvejais, kai tai leidžia įstatymai ir kiti teisės aktai.
32. Nacionalinės bibliotekos padalinių vadovai neautomatiniu būdu tvarko asmens duomenis pildydami darbo saugos žurnalus, kurių formą tvirtina Lietuvos Respublikos darbo inspekcija. Darbo saugos žurnalai saugomi neterminuotai Nacionalinės bibliotekos padaliniuose.

V. VAIZDO STEBĖJIMAS

33. Nacionalinėje bibliotekoje yra vykdomas vaizdo stebėjimas Nacionalinės bibliotekos patalpose ir teritorijoje 15.9. punkte numatytu tikslu, atsižvelgiant į darbo specifiinį pobūdį, norint užtikrinti asmenų, turto saugumą, vidaus administravimą, įeinančių ir išeinančių asmenų kontrolę.
34. Vaizdo duomenis tvarko duomenų valdytojo įgaliotas asmuo, Nacionalinės bibliotekos generalinio direktoriaus padėjėjas apsaugos reikalams ir apsaugos darbuotojai, kurie atlieka vaizdo duomenų peržiūrėjimo funkciją tik tuose kompiuteriuose, kuriuose kaupiami ir saugomi vaizdo duomenys.
35. Vaizdo stebėjimas yra vykdomas teisėtai, atsižvelgiant į asmenų teises ir vaizdo stebėjimo tikslus, teisės aktų nustatyta tvarka.
36. Asmenys, patenkantys į Nacionalinės bibliotekos patalpas ar teritoriją, yra informuojami apie vaizdo stebėjimą.
37. Vaizdo duomenys saugomi vieną mėnesį. Pasibaigus duomenų saugojimo terminui asmens duomenys yra sunaikinami automatinio būdu, juos ištrinant iš vaizdo įrašymo laikmenos.
38. Vaizdo duomenys yra saugomi dviejuose kompiuteriuose.
39. Vaizdo duomenų tvarkymo funkcijas vykdančios ir su Nacionalinėje bibliotekoje tvarkomais asmens duomenimis galintys susipažinti darbuotojai pasirašytinai susipažįsta su šiomis Taisyklėmis ir pasirašo konfidencialumo pasižadėjimą (priedas Nr. 1).
40. Vaizdo stebėjimo duomenys, kuriuose yra kaupiami asmens duomenys, neturi būti prieinami tretiesiems asmenims ir turi būti apsaugoti nuo galimybės juos keisti.

V. DUOMENŲ SUBJEKTO TEISĖS

41. Duomenų subjektas turi teisę susipažinti su Nacionalinėje bibliotekoje esančiais jo asmens duomenimis bei gauti informaciją, iš kokių šaltinių ir kokie jo asmens duomenys surinkti, kokių tikslu jie tvarkomi ir kam teikiami. Nacionalinė biblioteka, gavusi duomenų subjekto prašymą raštu, ne vėliau kaip per 20 darbo dienų nuo duomenų subjekto prašymo gavimo dienos pateikia raštu prašomus duomenis arba nurodo atsisakymo tenkinti tokį prašymą priežastis.
42. Jei duomenų subjektas, susipažinęs su savo asmens duomenimis, nustato, kad jie yra neteisingi, neišsamūs ar netikslūs, kreipiasi į Nacionalinę biblioteką (raštu, žodžiu ar kitokia forma). Nacionalinės bibliotekos darbuotojai privalo asmens duomenis patikrinti ir nedelsiant ištaisyti neteisingus, neišsamius, netikslus asmens duomenis.

43. Asmens duomenų tikslinimas bei taisymas, atnaujinimas atliekamas duomenų subjekto sutikimu ar prašymu.

44. Nacionalinės bibliotekos darbuotojai, pasikeitus jų asmens duomenims, per 5 darbo dienas informuoja apie tai Teisės ir personalo skyrių, o šis ne vėliau kaip per 3 darbo dienas patikslina ir atnauja duomenis duomenų bazėje STEKAS-Personalo apskaita ir asmens bylose.

IV. ASMENS DUOMENŲ SAUGUMO NUOSTATOS

45. Nacionalinė biblioteka įgyvendina tinkamas organizacines ir technines priemones, skirtas apsaugoti asmens duomenis nuo atsitiktinio ar neteisėto sunaikinimo, pakeitimo, atskleidimo, taip pat nuo bet kokio kito neteisėto tvarkymo.

46. Asmens duomenų tvarkymo funkcijas vykdantys ir su Nacionalinės bibliotekos tvarkomais asmens duomenimis galintys susipažinti darbuotojai pasirašytinai susipažįsta su šiomis Taisyklėmis ir pasirašo konfidencialumo pasižadėjimą (priedas Nr. 1).

47. Nacionalinės bibliotekos darbuotojai turi laikytis konfidencialumo principo ir laikyti paslapyje bet kokią su asmens duomenimis susijusią informaciją, su kuria jie susipažino eidami savo pareigas, nebent tokia informacija būtų vieša pagal galiojančių įstatymų ar kitų teisės aktų nuostatas.

48. Asmens duomenų tvarkymo funkcijas vykdantys darbuotojai, siekdami užkirsti kelią atsitiktiniam ar neteisėtam asmens duomenų sunaikinimui, pakeitimui, atskleidimui, taip pat bet kokiam kitam neteisėtam tvarkymui, turi saugoti dokumentus bei duomenų rinkmenas tinkamai ir saugiai bei vengti nereikalingų kopijų darymo. Nacionalinės bibliotekos dokumentų kopijos, kuriose nurodomi asmens duomenys, turi būti sunaikintos taip, kad šių dokumentų nebūtų galima atkurti ir atpažinti jų turinio.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

49. Už Taisyklių nuostatų laikymąsi Nacionalinės bibliotekos darbuotojai, tvarkantys asmens duomenis, atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

LIETUVOS NACIONALINĖ MARTYNO MAŽVYDO BIBLIOTEKA

KONFIDENCIALUMO PASIŽADĖJIMAS

Aš suprantu

- kad savo darbe tvarkysiu asmens duomenis, kurie negali būti atskleisti ar perduoti neįgaliesiems asmenims ar institucijoms;
- kad draudžiama perduoti neįgaliesiems asmenims slaptažodžius ir kitus duomenis, leidžiančius programiniu ir techniniu priemonių pagalba sužinoti asmens duomenis ar kitaip sudaryti sąlygas susipažinti su asmens duomenimis;
- kad netinkamas asmens duomenų tvarkymas gali užtraukti atsakomybę pagal Lietuvos Respublikos įstatymus;
- kad savo darbe turėsiu galimybę susipažinti su LNB veiklą liečiančia konfidencialia informacija.

Aš įsipareigoju

- saugoti asmens duomenų paslaptį;
- tvarkyti asmens duomenis, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais, Asmens duomenų tvarkymo Nacionalinėje bibliotekoje taisyklėmis, taip pat pareigybės aprašymu, reglamentuojančiu man patikėtas asmens duomenų tvarkymo funkcijas;
- neatskleisti, neperduoti ir nesudaryti sąlygų įvairiomis priemonėmis susipažinti su tvarkoma informacija nei vienam asmeniui, kuris nėra įgaliotas naudotis šia informacija tiek įstaigos viduje, tiek už jos ribų;
- pranešti savo vadovui ir duomenų apsaugos įgaliotiniui apie bet kokią įtartina situacija, kairi gali kelti grėsmę, asmens duomenų saugumui;
- saugoti ir tik įstatymu bei kitų teisės aktų nustatyta tvarka naudoti konfidencialią informaciją, kuri man taps žinoma atliekant savo darbo funkcijas.

Aš žinau

- kad už šio įsipareigojimo nesilaikymą, ir Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo pažeidimą turėsiu atsakyti pagal galiojančius Lietuvos Respublikos įstatymus;
- kad asmuo, patyręs žalą dėl neteisėto asmens duomenų tvarkymo arba kitų duomenų valdytojo ar duomenų tvarkytojo veiksmų ar neveikimo, turi teisę reikalauti atlyginti jam padarytą turtinę ar neturtinę žalą (pagal Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 29 str. 1 d.);
- kad duomenų valdytojas, duomenų tvarkytojas arba kitas asmuo, atlygina asmeniui padarytą žalą, patirta nuostoli išreikalauja įstatymu nustatyta tvarka iš asmens duomenis tvarkančio darbuotojo, dėl kurio kaltės atsirado ši žala (pagal Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 29 str. 3 d.);
- kad šis įsipareigojimas galios visą mano darbo laiką šioje įstaigoje, perėjus dirbti į kitas pareigas arba pasibaigus darbo santykiams (pagal Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo 21 str. 5d.).

Aš esu susipažinęs su

- Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu ;
- Asmens duomenų tvarkymo Lietuvos nacionalinėje Martyno Mažvydo bibliotekoje taisyklėmis ir kitais teisės aktais.

Susipažinau _____
(vardas, pavardė) (parašas) (data)